

SADRŽAJ

UVOD	9
------------	---

SOCIOLOŠKI I KRIMINOLOŠKI ASPEKTI I RAZVOJ PRAVNE ZAŠTITE OD NASILJA U PORODICI

SOCIOLOŠKO - KRIMINOLOŠKI OKVIR	15
1. Pojam nasilja u porodici.....	15
1.1. Tradicionalni pristup u poimanju nasilja u porodici	17
1.2. Savremeni pristup u poimanju nasilja u porodici	21
2. Uzroci nasilja u porodici	25
2.1. Psiho-biološka objašnjenja	25
2.2. Sociološka objašnjenja	29
2.3. Feministička objašnjenja	32
2.4. Ekološka teorija (teorija ekoloških sistema)	34
3. Rasprostranjenost i pojavni oblici nasilja u porodici.....	35
3.1. Rasprostranjenost nasilja u porodici.....	35
3.2. Oblici nasilja u porodici	42
3.2.1. Partnersko nasilje	42
3.2.2. Nasilje prema deci.....	47
3.2.3. Nasilje prema starima	52
4. Društvena opasnost nasilja u porodici	54
5. Porodica kao objekat pravne zaštite	59
5.1. O porodici.....	59
5.2. O pravnoj zaštiti porodice.....	64
PRAVNA ZAŠTITA OD NASILJA U PORODICI KROZ ISTORIJU	69
1. Porodični odnosi u prvobitnoj zajednici	70
2. Porodični odnosi u Starom veku	70
3. Porodični odnosi u Srednjem veku	76
4. Porodični odnosi u Novom veku	80

MEĐUNARODNI STANDARDI I UPOREDNOPRAVNA REŠENJA

MEĐUNARODNI STANDARDI I PREPORUKE	89
1. Organizacija ujedinjenih nacija	90
1.1. Dokumenta koja se odnose na zaštitu žena od diskriminacije i nasilja	90
1.2. Dokumenta koja se odnose na zaštitu dece od nasilja	101
2. Savet Evrope	103
2.1. Dokumenta koja se odnose na zaštitu od nasilja u porodici	104
2.2. Dokumenta koja se odnose na zaštitu žena od nasilja	107
2.3. Dokumenta koji se odnose na zaštitu dece od nasilja	112
3. Evropska unija	113
ZAŠTITA OD NASILJA U PORODICI U UPOREDNOM PRAVU	116
1. Angloamerički pravni sistem	117
1.1. Ujedinjeno Kraljevstvo	117
1.2. Kanada	119
1.3. Sjedinjene Američke Države	120
2. Kontinentalni pravni sistem	123
2.1. Francuska	123
2.2. Austrija	126
2.3. Nemačka	129
2.4. Švedska	131
3. Države iz sastava nekadašnje SFRJ	132
3.1. Hrvatska	133
3.2. Slovenija	138
3.3. Crna Gora	141
3.4. Bosna i Hercegovina	142
3.5. Makedonija	150

PRAVNA ZAŠTITA OD NASILJA U PORODICI U SRBIJI

KRIVIČNOPRAVNA ZAŠTITA	157
1. Razvoj krivičnopravne zaštite	157
1.1. Nasilje u porodici - čl. 118a Krivičnog zakona	160
1.2. Problemi u ranijoj pravosudnoj praksi	162
2. Aktuelna krivičnopravna zaštita	167
2.1. Nasilje u porodici - čl. 194. Krivičnog zakonika	168
2.1.1. Radnja izvršenja i posledica	170
2.1.2. Lični odnos učinioca i pasivnog subjekta	176
2.1.3. Drugi oblici nasilja u porodici	181
2.1.4. Propisane kazne	183

2.2. Ubistvo člana porodice koji je prethodno zlostavljan: teško ubistvo.....	185
3. Problemi u pravosudnoj praksi.....	188
3.1. Jedna radnja ili kontinuitet?.....	188
3.2. Jedno delo, a više oštećenih?.....	193
3.3. Odnos krivičnog dela nasilja u porodici i drugih krivičnih dela.....	198
3.4. Odmeravanje kazne: olakšavajuće i otežavajuće okolnosti.....	201
4. Nedostaci krivičnopravne zaštite.....	205
4.1. Posebni programi za učinioce nasilja.....	205
4.2. Zabrana približavanja i komunikacije sa oštećenim.....	207
4.3. Prepoznavanje sindroma zlostavljane žene.....	210
4.4. Specijalizacija i edukacija stručnjaka.....	212
5. Položaj oštećenog u krivičnom postupku.....	212
5.1. Protivrečnost procesne funkcije člana porodice sa interesom očuvanja porodice.....	212
5.1.1. Neprijavljivanje nasilja.....	212
5.1.2. Oslobođenje od dužnosti svedočenja.....	214
5.1.3. Odlaganje krivičnog gonjenja.....	217
5.2. Sprečavanje ponovne i sekundarne viktimizacije.....	222
5.2.1. Bezbednost oštećenog u toku postupka.....	222
5.2.2. Posebna pravila za ispitivanje osetljivih oštećenih i svedoka.....	225
5.2.3. Staranje o zaštiti oštećenog i svedoka.....	228
5.2.4. Zaštita maloletnih oštećenih.....	229
6. Stavovi stručnjaka i tipični primeri iz sudske prakse.....	231
6.1. Stavovi predstavnika policije, pravosuđa i centra za socijalni rad.....	231
6.1.1. O nasilju, nasilnicima i žrtvama.....	232
6.1.2. O efikasnosti krivičnopravne zaštite.....	236
6.1.3. Predlozi za poboljšanje zaštite od nasilja u porodici.....	240
6.2. Neka zapažanja sa glavnih pretresa.....	241
PREKRŠAJNOPRAVNA ZAŠTITA.....	245
1. Odnos krivičnopravne i prekršajnopravne zaštite.....	245
2. Nasilje u porodici u sklopu prekršaja protiv javnog reda i mira.....	247
2.1. Svađa i vika.....	250
2.2. Pretnja.....	250
2.3. Vredanje, vršenje nasilja ili tuča.....	251
2.4. Nepriстойno, drsko i bezobzirno ponašanje.....	252
3. Nasilje u porodici: prekršaj i/ili krivično delo?.....	253
PORODIČNOPRAVNA ZAŠTITA.....	257
1. Porodičnopravno određenje nasilja u porodici.....	258
2. Porodica i njeni članovi prema Porodičnom zakonu.....	260
3. Mere zaštite i postupak u sporu za zaštitu od nasilja u porodici.....	262
4. Izvršenje presuda.....	267

5. Kršenje mere zaštite: krivično delo.....	268
6. Uloga organa starateljstva u zaštiti od nasilja u porodici.....	269
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	276
LITERATURA.....	285